

'Ik maak overal een project van'

De geheimen van Peter Kapitein:

Superprojectmanager, -fundraiser en -organisator

Hij is een pitbull met een tomeloze energie. Een gedreven netwerker, die alles voor elkaar krijgt. Tientallen miljoenen voor het KWF ophalen, tachtig top-wetenschappers bij elkaar laten komen om kanker onder de knie te krijgen. En dat, terwijl hij zelf strijdt tegen lymfeklier-kanker. Peter Kapitein, hoe doet hij het?

Sinds zijn diagnose lijkt Peter Kapitein, in het dagelijks leven projectmanager bij De Nederlandsche Bank, energiever dan ooit. Hij is de grote man achter Alpe d'HuZes, de zeer succesvolle actie waarbij fietsers jaarlijks op één dag zes keer de Alpe d'Huez beklimmen om geld op te halen voor kankeronderzoek (zie kader). Verder is hij voorzitter van Inspire2Live, de internationale organisatie achter vergelijkbare inzamelacties. En dan is hij ook nog bestuurslid van Sage Bionetworks, een non-profit biomedisch onderzoekscentrum in Seattle. "Onbezoldigd natuurlijk, dat is ook de enige voorwaarde waarop je dat bij De Nederlandse Bank mag doen."

Iedere week spreekt hij mensen met kanker. "Ook vandaag weer, een man die weet dat hij misschien nog twee, tweeënehalf jaar te leven heeft", zegt hij. "Kijk, mijn vader is vorig jaar overleden, maar die was 78 en heeft een prachtig leven gehad."

Cv Peter Kapitein

geboren in 1960

1985

HBO opleiding bibliotheek en documentatie

De Nederlandsche Bank
Archiefmedewerker

1989

De Nederlandsche Bank
Projectmanager automatisering

1999

CMG, accountmanager

2006

terugkeer bij De Nederlandsche Bank

2006

Eerste Alpe d'HuZes

2010

Oprichting Inspire2Live

Maar het wordt wel heel wrang als mijn goede vriend Herman, die 47 was, sterft, en mijn fietsvriend Bas van 24. En dan heb je ook nog Saskia van 16.” Hun lot is Kapiteins motivatie. Hij belooft zichzelf na de dood van Bas dat hij ervoor zal zorgen dat die ene vraag beantwoord wordt: waarom leeft hij nog wel en Bas niet meer? “En op de dag voor Herman euthanasie pleegde zei hij: wil jij ervoor zorgen dat Lex en Loes (z’n zoon en dochter) niet aan die kloteziekte overlijden? Dat heb ik hem beloofd.”

Wegblijven van de inhoud

In 2005 wordt bij Kapitein non-hodgkinlymfoom, een ernstige vorm van lymfeklierkanker, ontdekt. Hij ondergaat zware behandelingen, maar vindt snel zijn kracht terug. In 2006, anderhalf jaar na zijn diagnose, helpt hij bij de organisatie van de eerste Alpe d’HuZes, geïnspireerd door Coen van Veenendaal. Hij wordt ambassadeur van de actie, rijdt zelf ook mee en maakt er een ongekend succes van. In 2006 deden 66 mensen mee aan Alpe d’HuZes en werd 350.000 euro opgehaald, in 2011 fietsen 4.300 deelnemers ruim 20 miljoen euro bij elkaar. Het is nu met afstand de grootste particuliere inzamelingsactie voor KWF Kankerbestrijding en heeft navolging gekregen in vijf andere landen.

Kapitein: “Toen ik zag hoeveel ellende kanker veroorzaakt, dacht ik: daar kan ik iets aan doen, want ik beschik over een aantal talenten die je nodig hebt om zoiets verschrikkelijks als kanker eronder

te krijgen.” Het uiterste uit jezelf halen is zo’n talent. En nooit opgeven. Twintig jaar lang trainde hij ‘als een beest’ voor de triathlon, waarvan hij er 200 deed. “Opgeven is geen optie, die instelling had ik al op de middelbare school. Ik heb acht jaar over m’n VWO gedaan. Als ik vind dat ik het VWO moet halen, dan gá ik het halen.” Zijn tomeloze energie is een andere behulpzame eigenschap. “Mijn energie is echt onuitputtelijk. Vanochtend had ik een tv-interview, daarna ben ik naar De Nederlandsche Bank gegaan, vervolgens reisde ik naar Utrecht, waar ik een lezing gaf, en nu praat ik met jullie. Zo meteen heb ik nog een berg werk liggen die weggewerkt moet worden en in Seattle zijn ze straks wakker. Maar dat vind ik helemaal niet erg, ik houd ervan als mensen zich helemaal uitwonen.” Mensen inspireren is ook een talent van Kapitein. “My sole aspiration is to create awareness and hope. Ik kan heel goed mensen bewust maken van hun situatie, hun leven, hun kracht en hun talent.”

Betere samenwerking

Fondsenwerven voor kankerbestrijding is één ding; minstens zo belangrijk vindt Kapitein het dat kankeronderzoek veel doeltreffender wordt georganiseerd. En dat kan alleen door betere samenwerking tussen wetenschappers wereldwijd. De medische wereld is volgens Kapitein veel te veel gericht op de resultaten van het eigen onderzoeksinstituut en de individuele wetenschapper met zijn publicaties. Daarom wordt een deel van het geld dat wordt ingezameld met

Cv Peter Kapitein

2011

Boek ‘Ik heb kanker... en ik leef een goed, gelukkig en gezond leven’.

De opbrengst hiervan komt ten goede aan Alpe d’HuZes

2011

Internationaal congres Understanding Life in Amsterdam

2011

Sage Bionetworks

Bestuurslid

Alpe d'HuZes gebruikt om drie onderzoekscentra te laten samenwerken: het Nederlands Kanker Instituut, het Erasmus MC en het UMC Utrecht.

Ook start Kapitein in 2009 samen met zijn vrienden Coen van Veenendaal (oprichter van Alpe d'HuZes) en wetenschappelijk onderzoeker Jan Gerrit Schuurman een uniek project: de organisatie van Understanding Life, een conferentie waarbij kankerexperts uit de hele wereld bij elkaar komen om een plan van aanpak voor kanker te formuleren. Het uitgangspunt: door betere samenwerking moet kanker binnen tien jaar zijn veranderd van een dodelijke in een chronische ziekte.

Als een jongensboek

Understanding Life ontrolt zich als een jongensboek, waarin de drie vrienden de wereld in trekken en toponderzoekers en medici enthousiast proberen te maken voor het idee kanker binnen tien jaar de kop in te drukken. Kapitein zet al zijn netwerkcapaciteiten in om de conferentie te laten slagen. Hij stapt op zijn baas Nout Wellink af en vertelt hem over het idee: kanker op wereldniveau oplossen. Wellink gelooft er in en geeft toestemming zijn naam te gebruiken. Zo komt het drietal terecht bij Robbert Dijkgraaf, de president van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Dan is de scepsis van de buitenwereld verdwenen en al snel zitten ze aan tafel met hoogleraar Anton Berns van het Nederlands Kanker Instituut, die ze voorstelt aan twee Nobelprijswinnaars. Er ontstaat een sneeuwbaaleffect

en ze zijn plotseling welkom bij kankercentra in de hele wereld, waar ze belangrijke contacten leggen. Kapitein: "Ik zeg weleens met een knipoog: ik ben niet zo intelligent en ik denk niet zo veel na, maar ondertussen heb ik een netwerk van brains dat z'n weerga niet kent. Er is in Nederland niemand met een netwerk in de oncologie dat zich kan meten met dat van mij. De conferentie vindt in januari 2011 plaats in Amsterdam en is een groot succes: tachtig topwetenschappers, onder wie Nobelprijswinnaars, formuleren een gezamenlijk plan van aanpak.

Verheven, maar toch bescheiden

Waarom is alles wat Kapitein aanpakt zo succesvol? Kapitein: Ik ben opgeleid tot bibliothecaris, en één van de belangrijkste kenmerken van een bibliothecaris is: hij weet niks, maar hij weet alles te vinden. "Ik maak overal een project van. Ik weet heel goed hoe je iets moet organiseren, maar ik blijf altijd weg van de inhoud en de uitvoering. Daardoor hebben mijn medewerkers heel veel verantwoordelijkheden en kunnen ze lekker hun gang gaan. Zo manage ik al mijn projecten." Een succesvol project begint volgens Kapitein met een boodschap waaraan mensen zich kunnen verbinden. De zijne is prikkelend en provocerend: kanker moet binnen tien jaar zijn teruggebracht tot een chronische ziekte. "Dat kan helemaal niet, dat duurt vijftig jaar, riep iedereen aanvankelijk. Waarom we toch voor tien jaar hebben gekozen? Tien jaar is heel tastbaar. Als je het hebt over vijftig jaar of

De successen van Alpe d'HuZes en Inspire2live

In de zomer van 2005 wordt het idee van Alpe d'HuZes geboren: met een groep van 66 fietsers op 6-6-'06 6 keer op één dag de Alpe d'Huez beklimmen en daarmee geld ophalen voor KWF Kankerbestrijding.

Al snel halen de initiatiefnemers Peter Kapitein erbij, die de organisatie voortvarend aanpakt. Er wordt een stichting opgericht en de sponsors melden zich in groten getale aan via de deelnemers. In 2006 vindt, zoals gepland, de eerste Alpe d'HuZes plaats. En wat niemand verwacht: maar liefst 62 van de 66 deelnemers halen de zes keer.

zelfs over twintig jaar, dan is dat ver weg. Maar tien jaar, inmiddels dus negen jaar, dat is 2021. Die tien jaar is ook tactisch gekozen: het creëert urgentie, je kunt mensen achter hun broek zitten. Bij tien jaar kún je wel een jaar wachten, maar dan gaat er veel van je tijd af. Een mens moet verheven zijn, maar toch bescheiden, een uitspraak van Lao Tse. Die eigenschap deel ik met mijn vader.”

Het verhaal dat Kapitein vertelt om mensen te enthousiasmeren is niet alleen groot en ambitieus, maar ook klein en persoonlijk. “Ik praat ook over Saskia van 16 en mijn vriend Bas van 24, die aan kanker zijn gestorven. Leg mij nou maar eens uit, zeg ik vaak tegen onderzoekers, waarom jullie niet met elkaar kunnen samenwerken zodat we over een paar jaar tegen de ouders van Saskia kunnen zeggen: meisjes van 16 gaan niet meer dood aan kanker. Dáár doen we het voor. Mijn domein is de why, we doen gezamenlijk de what, en de wetenschap en artsen doen het how. Als een groep in beweging moet worden gebracht, dan ken ik mijn gelijke niet. Dan wend ik alles aan. Het lukt doordat ik vanuit m'n diepste kern spreek en dat combineer met een enorm gevoel voor theater.”

Begin with the end in mind

Kapitein heeft bij zijn projecten altijd een duidelijk doel voor ogen. “Begin with the end in mind. Dat is een van de uitgangspunten van Stephen Covey (auteur van de bestseller *The Seven Habits of Highly Effective People*, red.) van wie ik een enorme fan

ben. Ik kan mensen laten zien waar iets naartoe kan gaan, waar het naartoe zou móeten gaan. Als wij met de meest complexe situatie een uur om de tafel zitten, en jij legt uit wat de situatie is, heb ik na een uur het project in m'n hoofd. Ik weet precies waar we gaan uitkomen en weet meteen de weg. Maar dat wordt waarschijnlijk niet de weg die we gaan bewandelen. Als jij vindt dat het op een andere manier moet omdat jij je daar beter bij voelt, doe het dan alsjeblieft op jouw manier. Als we maar bij ons doel uitkomen. En dan gaan we aan de slag. Eén van mijn belangrijkste uitgangspunten is: praat er niet te lang over, schrijf er niet te lang over, maar begin. Want als je gewoon begint, zoals we bij Understanding Life hebben gedaan, gaan mensen daarop reageren. En dat maakt je sterker.” Hij ziet zijn activiteiten als een missie. “En die missie combineer ik met mijn projectmanagement-kwaliteiten. Heel belangrijk: ik weet waarom ik het doe. Op het moment dat je niet goed weet waarom je een project leidt, ben je heel houtherig, technisch en instrumenteel bezig. Dan word je ook zo aan de kant geblazen als het om de motivatie van je team gaat.”

Wie het verste kan plassen

Hoewel Kapitein zich inzet voor samenwerking in het kankeronderzoek, maakt hij tegelijkertijd slim gebruik van de competitieve scoringsdrang van wetenschappers. Veel mannen blijven gewoon jongetjes van zes jaar, die staan aan de rand van de sloot een wedstrijdje te doen wie het verste kan

De successen van Alpe d'HuZes en Inspire2Live

De opbrengst is 370.000 euro en de oprichters besluiten dat het een terugkerend evenement wordt. Het aantal deelnemers en de opbrengsten groeien elk jaar spectaculair. Bij de Alpe d'HuZes 2011 zijn er 4.300 deelnemers en is de opbrengst 20 miljoen euro.

De Alpe d'HuZes heeft nu navolging in vijf andere landen: België, Costa Rica, Engeland, Frankrijk en Noorwegen. De in 2010 opgerichte organisatie Inspire2Live is de overkoepelende organisatie achter de liefdadigheidsacties, met als hoofddoel kanker te veranderen van een dodelijke in een chronische ziekte.
www.opgevenisgeenoptie.nl
www.inspire2live.org

plassen. Nou, dat geldt ook voor kankeronderzoek. Een voorbeeld. Hans Clevers, één van de beste researchers ter wereld, kan menselijke stamcellen maken, die hij kan vermenigvuldigen. Ze kunnen vervolgens op ijs worden gelegd en worden gestuurd naar wie hij maar wil. Hij vertelde dat verhaal aan een groepje topresearchers tijdens een werkbijeenkomst in Cambridge. Toen hij aan het woord kwam, merkte ik dat er iets gebeurde. De aanwezigen waren diep onder de indruk, want dit is een megadoorbraak waar ze totaal geen weet van hadden. Het betekent namelijk dat medicijnen direct kunnen worden getest op menselijke tumorcellen en dat je de testen met muizen kunt overslaan. Terwijl Clevers zijn verhaal vertelde, klapte iedereen ineens zijn laptop open. Het was duidelijk dat ze dachten: shit, we moeten wel even wat meer gaan vertellen dan we van plan waren. Want als we met het verhaal komen dat we van plan waren te vertellen, dan vraagt Clevers zich af wat hij in dit gezelschap doet.”

Mensen bij elkaar zetten

Kapitein maakt inmiddels goed gebruik van de vruchten die al zijn inspanningen afwerpen: succes creëert succes. Zijn positie is heel anders dan toen hij begon te roepen dat kanker binnen tien jaar een chronische ziekte moest zijn geworden. “We hebben een zekere mate van brutaliteit, van bluff, maar vergis je niet, we hebben inmiddels ook een reputatie. In Nederland draaien we nu voor 45 miljoen aan projecten, daar doen we dit jaar 30 miljoen bij, en

volgend jaar 40 miljoen. We zijn nu verantwoordelijk voor de helft van het kankeronderzoek dat door het KWF wordt betaald. En die power gebruiken we om mensen bij elkaar te zetten. Donderdag zit ik weer in Cambridge, daar vlieg ik naartoe met Casper van Eyck, de beste oncologisch chirurg van Nederland. We gaan dan naar Dave Tuveson, de allerbeste researcher van de wereld op het gebied van alveeskliekkanker. Waarom? Omdat ik wil dat ze met elkaar spreken. Casper van Eyck zei: als jij vindt dat ik met Dave Tuveson moet praten, dan ga ik naar Dave Tuveson.”

Vechten tegen de weerstand

Er is nog heel veel werk te doen, realiseert Kapitein zich. “We moeten ervoor zorgen dat we niet, zoals bij aids, het probleem alleen oplossen voor de rijke westerse landen. Als je in Nederland hiv-positief bent, is dat niet leuk, maar dan krijg je medicijnen die je in leven kunnen houden tot je 87ste. Als je het in Afrika of Azië hebt, dan ben je gewoon de sigaar. Dat mag niet met kanker gebeuren. Wij noemen dat execute what you already know: de kennis en ervaring die we hebben opgedaan in de rijke landen brengen we naar de arme landen.” We zijn nu projecten van Inspire2Live aan het opzetten in Kazachstan, Curaçao en India. Vanzelfsprekend zijn er hobbels op de weg. “Maar in Kazachstan gaat het heel erg gemakkelijk. Zulke projecten heb je nodig. Zo kun je, als het ergens moeilijk gaat, altijd terugvallen op een project dat goed loopt. Dan zeg

ik: kijk nou eens hoe we dat in Kazachstan doen. Dus ga nou niet zeggen dat het niet lukt. Natuurlijk vechten we voortdurend tegen weerstand. Maar zes keer een berg op fietsen is toch ook niet makkelijk?

Kenmerken veranderproces

- **Begin met het einde voor ogen, gemotiveerd vanuit visie en betekenis: kanker moet binnen 10 jaar zijn veranderd van een dodelijke in een chronische ziekte**
- **Bij elkaar brengen van de medische topexperts om onderlinge kennis-uitwisseling te stimuleren en gezamenlijk te werken aan het overstijgende belang**
- **Zelf doen waar je goed in bent, andere zoveel mogelijk de ruimte geven om te doen waar zij goed in zijn**
- **Terug brengen tot de menselijke maat, verbinden aan persoonlijke verhalen**
- **Organisch groeien: aan de slag, de weg naar de eindbestemming is flexibel, succes creëert succes**
- **Je pappenheimers kennen: weten wat mensen drijft en hoe je ze in beweging krijgt**